

Zienswijzen gemeenten op concept-Programmabegroting 2027 en reactie dagelijks bestuur GGD

Onderwerp zienswijzen	Hoofdpijnen reactie dagelijks bestuur
<u>Waardering voor doorontwikkeling van GGD NOG binnen een complexe context</u> Gemeenten benoemen de toenemende complexiteit binnen de publieke gezondheid waar GGD NOG op inspeelt en tonen waardering voor de manier waarop GGD NOG zich doorontwikkelt richting een transparante, flexibele en meer vraaggestuurde organisatie. Als voorbeeld hiervan worden de Producten- en Diensten-catalogus en het project Kengetallen in Indicatoren genoemd.	Wij danken de gemeenten voor de getoonde waardering.
<u>Gezondheidsbevordering en actieve gezondheidsvoorlichting gericht op inwoners</u> Een gemeente geeft aan gezondheidspreventie belangrijk te vinden en ziet graag dat de GGD meer zichtbaar is voor inwoners. De raad zou in de basisdienstverlening vanuit de inwonerbijdrage het accent willen verschuiven naar meer gezondheidsbevordering en actieve gezondheidsvoorlichting gericht op inwoners. Waarbij de GGD ook zelf de afzender is, en niet alleen adviseur voor gemeentelijke communicatie.	Op dit moment ondersteunen we gemeenten met informatie en materialen in het voeren van campagnes. Daarnaast voeren wij ook zelf campagnes uit zoals op het gebied van suïcidepreventie en roken en vpen. In 2027 gaan we de basisdienstverlening tegen het licht houden. We kijken naar de bredere kaders zoals het AZWA, de landelijke nota gezondheidsbeleid en de Regioplannen en vertalen dit naar onze dienstverlening om gemeenten duidelijkheid te kunnen geven over wat zij van ons kunnen verwachten.
<u>De GGD als publieke partner</u> Een gemeente geeft in zijn zienswijze aan de GGD graag primair als publieke partner te zien, die verantwoordelijkheid neemt voor de publieke gezondheid, in plaats van alleen als een aanbieder van publieke gezondheid in een opdrachtgever-opdrachtnemer-rol met gemeenten. Daarbij wordt een proactieve rol verwacht als het gaat om het signaleren van landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van (publieke) gezondheid. En ook dat de GGD proactief voorstellen doet ter bewaking, bescherming en bevordering van de gezondheid van hun inwoners, waar dat op grond van nieuwe signalen relevant is.	Dit sluit aan op de rol die wij als GGD voor ons zien en die wij graag willen innemen. Dit vraagt om gemeenten die kiezen voor een sterke en toekomstbestendige GGD.
<u>Focus op de mentale gezondheid van de jeugd</u> De toenemende druk op de mentale gezondheid van jongeren baart veel gemeenten zorgen. Zij vragen de GGD om het bestaande aanbod te evalueren,	Vanuit de GGD zien we ook dat de druk op jongeren toeneemt en wij delen de zorgen van de gemeenteraden. Daarom maken we een brede inventarisatie van ons aanbod op het gebied van

Onderwerp zienswijzen	Hoofdpijnen reactie dagelijks bestuur
beter aan te laten sluiten op de behoefte en proactiever samen te werken met gemeenten, onderwijs en maatschappelijke partners.	mentale gezondheid. Daarbij brengen we ook in beeld wat we allemaal doen in de doorgaande lijn veerkracht mentale gezondheid (als onderdeel in het basispakket JGZ). Dit werken we uit naar een advies en acties om het aanbod te verbeteren en goed aan te sluiten op de vraag. Deze uitwerking leveren we op in Q2 en stemmen we vervolgens af met gemeenten en netwerkpartners. We gaan ook graag in gesprek met het bestuur om verwachtingen en mogelijkheden op elkaar af te stemmen.
<u>Rijksvaccinatieprogramma: financiële en organisatorische ontwikkelingen tijdig delen</u> Eén gemeente verzoekt de GGD om hem tijdig op de hoogte stellen van de financiële en organisatorische ontwikkelingen met betrekking tot het Rijksvaccinatieprogramma.	In september wordt aan het AB een evaluatie van het Rijksvaccinatieprogramma aangeboden. In deze evaluatie komt onder andere de tevredenheid van ouders aan de orde en de financiële verantwoording. In februari 2027 volgt verdere informatie waarin we meer duiding kunnen geven aan de werkwijze en de resultaten.
<u>Suïcidepreventie</u> Een gemeente neemt kennis van en volgt de inzet van de GGD op het terrein van suïcidepreventie. Na het uitvoeren van een gemeentelijke analyse zal een afweging worden gemaakt over mogelijke aansluiting bij de activiteiten van de GGD van het netwerk 'Samen Minder Suïcide'.	Waar behoefte is aan kennis of uitwisseling, is de GGD bereid om bij te dragen aan de analyse en afweging van de betreffende gemeente. Vanzelfsprekend moedigen wij aansluiting in ons netwerk aan.
<u>Coördinatie binnen de regionale preventie – infrastructuur</u> Vanuit de landelijke nota gezondheidsbeleid en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) wordt de GGD een rol toekend als regionale coördinator van preventie. Gemeenten spreken in hun zienswijze de verwachting uit dat de GGD deze rol sterker en explicieter gaat invullen. Het vraagt volgens deze gemeenten om een duidelijke positionering van de GGD binnen de regionale preventie-infrastructuur, met meer nadruk op de rol van de GGD in subregionale samenwerking én uitvoering. Waarbij de GGD zoveel mogelijk aansluit bij al bestaande plannen. Daarbij dringen een aantal gemeenten er ook op aan om in de nieuwe raadsperiode en bij de afspraken over het GALA, IZA en AZWA meer duidelijkheid te geven over welke taken de GGD vanuit de inwonersbijdrage uitvoert en welke taken onder zogenoemde plustaken vallen.	Als GGD bewegen we graag toe naar meer aanwezigheid in de wijken en dorpen, en versterking van de samenwerking in de lokale en subregionale netwerken. In de afgelopen periode hebben we hierop ingezet en die ontwikkeling zetten we graag voort, in samenwerking met de gemeenten. Het AZWA geeft mogelijkheid om deze inzet gefinancierd te krijgen. In de komende fase is het voor zowel gemeenten als GGD belangrijk om de rollen en de inwonersbijdrage vs. plustaken te specificeren. We bieden de gemeenten uiterlijk Q1 2027 een eerste uitwerking. Randvoorwaarde is dat de bestuurlijke verankering in de subregio's duidelijk moet zijn. Ook hangt de inzet van de GGD op dit onderwerp sterk samen met de uitkomst van de besluitvorming over de JGZ.

Onderwerp zienswijzen	Hoofdpijnen reactie dagelijks bestuur
<u>Weerbaarheid</u> In een aantal zienswijzen wordt ingegaan op het versterken van de weerbaarheid van inwoners en instanties in voorbereiding op crises. Gemeenten geven aan dat ze groot belang hechten aan de rol die de GGD hierin heeft. Er wordt gewezen op de samenwerking met VNOG, de relatie tussen gezondheid en veiligheid en er wordt gevraagd om deze rol expliciet te betrekken bij het opstellen van de nieuwe bestuursagenda.	De GGD is wettelijk verantwoordelijk voor vier crisisprocessen, zoals psychosociale hulpverlening en infectieziektenbestrijding. De samenwerking met de VNOG hierin is niet alleen vanzelfsprekend, maar ook formeel vastgelegd met de aanstelling van de directeur publieke gezondheid die leidinggeeft aan zowel de GGD als de GHOR. Onze betrokkenheid gaat verder dan de wettelijke taken. We zien het als onze opdracht om de weerbaarheid te versterken en daarin nauw samen te werken met VNOG, gemeenten en netwerkpartners. In de loop van 2026 en 2027 werken we dit graag verder uit met de genoemde partijen. Wij nemen het onderwerp mee bij het opstellen van een nieuwe Bestuursagenda. Ook hiervoor geldt dat de inzet van de GGD op dit onderwerp op de langere termijn sterk samenhangt met de uitkomst van de besluitvorming over de JGZ.
<u>Concretisering afspraken/acties en indicatoren</u> In de programmabegroting zijn indicatoren en kengetallen opgenomen. Enkele raden spreken hier hun waardering over uit omdat dit hen helpt om hun kaderstellende en controlerende taak uit te kunnen oefenen. Daarbij wordt ook positief gereageerd op de aankondiging van de GGD om dit het komend jaar met gemeenten nog verder te ontwikkelen, en opgeroepen om dit met voortvarendheid te doen.	We zijn blij om te vernemen dat gemeenten positief zijn over de stappen die de GGD heeft gezet op het gebied van kengetallen en indicatoren. Dit gaan wij in 2027 een vervolg geven waarbij we verdere samenhang gaan aanbrengen met de P&C-cyclus.
<u>Evaluatie NOG Robuust</u> Gemeenten vragen om een evaluatie van het programma GGD Robuust, gericht op de opbrengsten van de investeringen in de periode 2022–2025, de mate waarin deze toereikend zijn geweest en de eventuele noodzaak van aanvullende acties om te komen tot een robuuste GGD. Door deze evaluatie op te nemen in de programmabegroting 2027 worden de uitkomsten van het programma GGD NOG Robuust op een integrale wijze betrokken bij de lopende ontwikkelingen, onder meer op het gebied van dienstverlening aan inwoners, de toekomstige positionering binnen de publieke infrastructuur en de financiële situatie van de GGD NOG.	In de reguliere verantwoordingen binnen de P&C-cyclus hebben wij in de afgelopen jaren onze inzet binnen NOG Robuust verantwoord. In vervolg daarop gaan we het programma evalueren. In het najaar starten we met het scherpstellen van de vragen die met de evaluatie beantwoord moeten worden. De aandachtspunten zoals genoemd in de zienswijzen krijgen daarin een plek. We zien de evaluatie, net zoals een deel van de raden benoemt, als onderdeel in het grotere geheel van de richting waarin de GGD zich beweegt, waarin onder andere ook de Bestuursagenda, landelijke kaders en ontwikkelingen en de uitkomst van de bestuursopdracht JGZ een rol spelen.

Onderwerp zienswijzen	Hoofdpijnen reactie dagelijks bestuur
<u>Bestuursagenda</u> In een deel van de zienswijzen wordt ingegaan op de Bestuursagenda. Hierbij geven gemeenten mee dat er een afweging plaats moet vinden of een uitgebreide Bestuursagenda wel noodzakelijk is, of dat aansluiting bij bestaande plannen volstaat. Bij een nieuwe Bestuursagenda verzoeken gemeenten om deze vooral te gebruiken als strategisch richtinggevend document (kort en bondig) en niet als uitvoeringsprogramma. Een gemeente vraagt om de thema's uit de landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2025–2028, evenals Health in All Policies, te betrekken bij de gesprekken met het AB over de invulling van de nieuw te vormen Bestuursagenda.	Binnen de GGD denken we momenteel na over een nieuw te vormen Bestuursagenda. Hiervoor heeft inmiddels ook met de gemeenteambtenaren een eerste verkenning plaatsgevonden. Wij vinden, net als de gemeenten, dat een Bestuursagenda in ieder geval moet aansluiten op bestaande plannen, net als op de bestaande (landelijke en subregionale) kaders en ambities. Bij de uitwerking en invulling zullen we gemeenten verder betrekken.
<u>Raadsadviescommissie</u> Gemeenteraden geven aan een voorstander te zijn van het instellen van een raadsadviescommissie. Doordat raden eerder worden betrokken in de planning- en controlcyclus worden zij versterkt in hun kaderstellende en controlerende rol. In de zienswijzen wordt erop gewezen dat onder gemeenten een breed draagvlak bestaat voor het instellen van zo'n commissie en vragen de GGD dit verder op te pakken. Een deel van de gemeenten verwijst naar het standpunt van de gemeente Berkelland om niet in te stemmen met het instellen van een raadsadviescommissie. Zij verzoeken GGD NOG om in de nieuwe raadsperiode hierover het gesprek met de raad van de gemeente Berkelland aan te gaan.	Gezien het grote draagvlak onder gemeenten zijn wij gestart met het uitwerken van een voorstel voor een raadsadviescommissie. Hiervoor is inmiddels ook contact gelegd met de drie regionaal coördinerende griffiers. Het voorstel zal begin 2027 worden voorgelegd aan het AB. Het kunnen instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie vereist instemming van alle 22 gemeenteraden. Voor de GGD betekent dit dat elke gemeente een eigen afweging maakt. Waar nodig of gewenst kunnen gemeenten onderling elkaar bevragen en/of adviseren.
<u>Meebewegen met financiële uitdagingen</u> Veel gemeenten wijzen op de financiële uitdagingen waar zij voor staan. Zij vragen GGD NOG om hierin mee te bewegen door in te zetten op kostenbeheersing en doelmatigheid. Een enkele gemeente geeft daarbij wel mee dat eventuele besparingen niet ten koste mogen gaan van de kerntaken van de GGD. Verschillende gemeenten roepen op om het onderzoek naar bezuinigingsscenario's begin 2027 af te ronden zodat eventuele besparingen verwerkt kunnen worden in de concept Programmabegroting 2028. Enkele gemeenteraden vragen in relatie tot de financiële uitdagingen om hen hier tijdig over te informeren.	Wij zijn ons bewust van de financiële uitdagingen van de gemeenten en dat deze niet los gezien kunnen worden van de GGD. De GGD heeft een werkgroep bezuinigingen gevormd waarin, samen met een afvaardiging van ambtenaren uit de regio, wordt gekeken naar mogelijkheden om kosten te besparen. De werkgroep start na de zomer. Daarnaast zal de uitkomst van, en de besluitvorming over de toekomstbestendige JGZ grote invloed hebben op de toekomstige financiële positie van GGD NOG. Wij onderschrijven het belang van tijdige en transparante informatie, juist op momenten waarin veel onzekerheid en verandering is. De gemeenteraden blijven we in ieder geval via de vaste momenten in de P&C-cyclus informeren over inhoudelijke en financiële ontwikkelingen binnen de GGD. Het AB

Onderwerp zienswijzen	Hoofdpijnen reactie dagelijks bestuur
	spreekt en besluit in zijn overleggen tussentijds over ontwikkelingen. De verslagen van deze overleggen zijn openbaar en terug te vinden op de website van GGD NOG. Waar nodig informeren we daarnaast de raden rechtstreeks over relevante zaken met grote impact.
<u>Indexatie</u> Een gemeente verwijst naar eerdere zienswijzen waarin is opgeroepen om de indexatie te herzien, naar besluitvorming in het AB in november 2025 om dit in gang te zetten, en het besluit van het DB om daar alsnog van af te zien. De raad is verbaasd dat hierover geen formele terugkoppeling is geweest en verzoekt dringend de indexatie alsnog te herzien zodat deze meegenomen kan worden in de Uitgangspuntennota 2028.	Het DB heeft gesproken over de indexeringsystematiek. Er is bekeken of er een nieuwe slag in gemaakt moet worden. Het DB ziet geen reden om de indexeringsystematiek ter discussie te stellen. Het DB oordeelt dat de huidige systematiek op dit moment de beste methode is. In het AB van 9 april 2026 is dit teruggekoppeld en vastgelegd in het verslag.
<u>Accountgesprekken</u> Een gemeente geeft aan de accountgesprekken met GGD NOG te willen hervatten om het gesprek te kunnen hebben over wederzijdse verwachtingen, kwaliteit van diensten en de samenwerking.	Wij onderschrijven het belang van rechtstreekse contacten en het bespreken van verwachtingen, dienstverlening en samenwerking. Onlangs zijn we een traject gestart waarin we met gemeenten uitwerken hoe we de onderlinge samenwerking willen vormgeven of versterken in relatie tot de opgaven waar we gezamenlijk voor staan. Dit verzoek nemen we daarin mee.
<u>Incidentele middelen voor de jeugdgezondheidszorg</u> Bijna alle gemeenten verzoeken GGD NOG om de incidentele verhoging van de inwonersbijdrage voor de JGZ te oormerken en uitsluitend in te zetten voor extra personeelscapaciteit in de uitvoering. Er wordt opgeroepen om de afweging te maken in hoeverre het een onvermijdelijke, onuitstelbare en onvoorziene uitgave is. Een deel van de raden benoemt dat zij in de Jaarstukken 2027 graag een verantwoording terugzien van de besteding van de middelen. Eventuele niet bestede middelen moeten bij het vaststellen van de Jaarrekening 2027 vloeien naar de gemeenten.	De middelen zijn geoormerkt en worden alleen ingezet voor uitvoering van de JGZ. Zoals verwoord in het voorstel zijn de middelen noodzakelijk voor het bewaken van de continuïteit van de dienstverlening. De besteding van de middelen wordt verantwoord in de Jaarstukken 2027 en eventuele niet bestede middelen kunnen worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten. Hierover besluit het AB.
<u>Open en tijdig communiceren</u> Gemeenten roepen de GGD op tijdig en open met de raden van de 22 gemeenten te communiceren en hen mee te nemen in vraagstukken die om besluitvorming in de raden vraagt.	Zoals u van ons gewend bent, blijven wij de gemeenteraden informeren binnen de P&C-cyclus over doelen en voortgang. Waar specifieke ontwikkelingen vragen om aanvullende communicatie, zullen wij u daar tijdig van voorzien.

